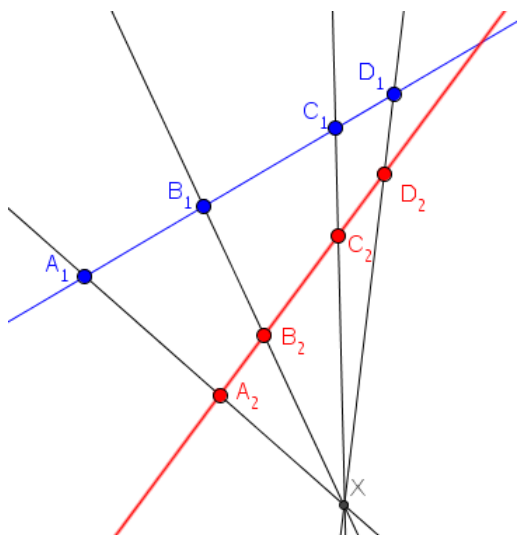

תזכורת על טענות שימושיות:

1. הגדרה: יחס כפול של 4 נקודות על ישר מוגר

$$\text{כד: } [A, B; C, D] = \frac{AC}{BC} / \frac{AD}{BD}$$

הוא בקטעים מכוונים. (הערה – יש חשיבות לסדר).

הטלה שומרת יחס כפול:

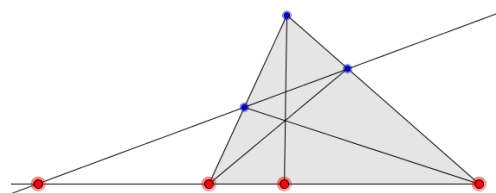
$$[A_1, B_1; C_1, D_1] = [A_2, B_2; C_2, D_2]$$

2. כאשר היחס הכפול שווה -1 הרביעייה נקראת רביעייה הרמונית.

קצוות הקטע, אמצע הקטע והנקודה האינסופית זו דוגמה ראשונה לרביעייה הרמונית.

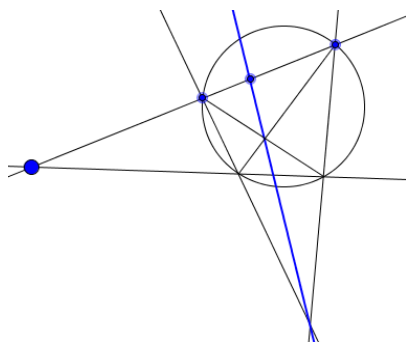
3. יחס כפול של רביעיית ישרים $[OA, OC; OB, OD]$ שעוברים בנקודה O זה יחס כפול של נקודות חיתוך שלהם עם ישר חמישי כלשהו לא דרך O (מסתבר שזה לא תלוי בבחירת הישר). בדומה מוגדרת רביעייה הרמונית של ישרים.

4. בהינתן שניונית S שעוברת בנקודות A, B, C, D לכל נקודה נוספת O על S היחס הכפול $[OA, OC; OB, OD]$ הוא אותו דבר (לא תלוי בבחירת O). לכן באופן טבעי מוגדר היחס הכפול של 4 נקודות על השניונית. כאשר היחס הוא -1 המרובע נקרא **מרובע הרמוני**. ניסוח שקול הוא שהמשיקים בקודקודים A ו- C נפגשים על הישר BD ; ניסוח שקול אחר, במקרה של מעגל, זה ש- $AB \cdot CD = BC \cdot DA$. דוגמה פשוטה למרובע הרמוני היא דלתון חסום.

5. משילוב של משפטי צ'בה ומנלאוס מקבלים רביעייה הרמונית.

6. דואליות ביחס למעגל שמרכזו O : הישר p דואלי לנקודה P שאינברסית ביחס למעגל לעקב האנך מ- O ל- p . דואליות מחליפה בין נקודות לישרים, בצורה שהופכת קשר של הכלה.

7. הנקודות הכחולות בציור הן רביעייה הרמונית, והנקודה הכחולה מחוץ למעגל דואלית לישר הכחול.

מכאן **משפט ברוקר**: אם במרובע $ABCD$ שחסום במעגל שמרכזו O האלכסונים נפגשים בנקודה X , זוגות הישרים של הצלעות הנגדיות נפגשים בנקודות Z ו- Y , אז במשולש XYZ הגבהים נפגשים בנקודה O .

תרגיל פרוייקטיבי

1. נתון משולש ABC בו H הוא מפגש הגבהים. אמצע הצלע BC תסומן ב-M. הישר דרך H שמאונך ל-HM חותך את הצלעות AB, AC בנקודות X, Y. הוכיחו כי $HY=HX$.
2. נתון משולש ישר זווית ABC, בו הזווית C ישרה. מעגל ω שעובר ב-A, B, חותך את הצלעות CA ו-CB ב-D וב-E בהתאמה. הקטעים BD, AE נחתכים בנקודה P. המשיקים ל- ω בנקודות A, E נחתכים ב-Q. המעגל CPQ חותך את AC, BC ב-L, K. הוכיחו כי LK מאונך ל-PQ.
3. נתון משולש ABC בו BE, CF גבהים. חוצה הזווית מ-A חותך את EF, BC ב-M, N בהתאמה. נבחרה נקודה P כך ש-MP מאונך ל-EF ו-NP מאונך ל-BC. הוכיחו כי AP עובר דרך אמצע AB.
4. נתון משולש ABC. המעגל החסום משיק ל-BC ב-K ו-AD הינו גובה. M מוגדרת בתור אמצע AD. החיתוך של KM עם המעגל החסום יסומן ב-N. הוכח כי המעגל BNC משיק למעגל החסום.
5. במשולש ABC עקבי הגבהים הם D, E, F בהתאמה. אמצע BC יסומן ב-M, חיתוך HM עם EF יסומן ב-T, ומפגש המשיקים מ-C, B למעגל החסום יסומן ב-P. הוכח כי T, D, P ישר.
6. נתון משולש ABC. Γ הינו המעגל החסום מבחוץ לצלע BC. נקודות ההשקה שלו לצלעות AB, CA, BC יסומנו ב-E, F, D בהתאמה. אמצע EF יסומן ב-M. המעגל החסום של המשולש חותך את Γ בנקודות K, L כך שהנקודות E, F, K, L, M נמצאות על Γ בסדר הזה. אמצע הקשת BAC יסומן ב-N. החיתוך של KN עם AB יסומן ב- C_1 , והחיתוך של AC עם NL יסומן ב- B_1 . החיתוך של FL עם KE יסומן ב-G והחיתוך של AG עם המעגל ABC יסומן ב-P.
(א) הוכח כי N, D, P ישר.
(ב) הוכח כי C_1, B_1, G, M ישר.